

Valtuusto 08.12.2025 § 169

§ 169

Valtuustokysymys luottamushenkilöiden eettisten periaatteiden seurannasta Espoossa ja mahdollisesta eettisestä kanavasta kuntalaisille

Valmistelijat / lisätiedot:
Kattelus Johanna
Ala-Aho Virpi
Tuominen Jari
Kuismin Timo
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginhallitus

Valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Minna Nurmisen ym. 15.9.2025 jättämään valtuustokysymykseen Espoon kaupungin luottamushenkilöiden eettisten periaatteiden seurannasta ja mahdollisesta eettisestä kanavasta kuntalaisille, ja toteaa kysymyksen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Nurminen Seppälän kannattamana teki seuraavan toivomuksen:

Valtuusto toivoo, että Espoo selvittää luottamushenkilöiden kokemuksia epäasiallisesta kohtelusta sekä arvioi tarpeen kehittää matalan kynnyksen ilmoitusmallia, kuten Eettisen Kanavan laajentamista.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen ehdotuksen tulleen hyväksytyksi yksimielisesti.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Nurmisen toivomusehdotus hyväksyä yksimielisesti? Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen sen yksimielisesti.

Päätös

Valtuusto:

Kaupunginhallituksen ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisäksi hyväksyttiin seuraava toivomus:

Valtuusto toivoo, että Espoo selvittää luottamushenkilöiden kokemuksia epäasiallisesta kohtelusta sekä arvioi tarpeen kehittää matalan kynnyksen ilmoitusmallia, kuten Eettisen Kanavan laajentamista.

Selostus

Valtuutettu Minna Nurminen ja 15 muuta valtuutettua ovat jättäneet 15.9.2025 valtuustokysymyksen seuraavasti:

Espoossa on käytössä kaupungin yhteiset eettiset periaatteet (Code of Conduct), jotka koskevat myös luottamushenkilöitä. Kaupungilla on lisäksi Eettinen Kanava-sivu ja ilmoituksiin liittyvät prosessit väärinkäytösepäilyjen käsittelemiseksi. Tällä hetkellä Eettinen Kanava on käytössä vain kaupungin työntekijöillä. Me allekirjoittaneet katsomme, että kaupunkilaisten luottamuksen kannalta on tärkeää, että myös luottamushenkilöiden osalta on selkeä ja riittävän järjestelmällinen seurantamalli. Kysymme:

1. Miten Espoossa tällä hetkellä seurataan, että luottamushenkilöt noudattavat eettisiä periaatteita?

Vastaus: Systemaattista ja aktiivista juuri eettisiin periaatteisiin kohdistuvaa seurantaan olisi ymmärrettävästi varsin haastavaa ja käytännössä vähemmän tarkoituksenmukaista järjestää. Jokaisen luottamushenkilön ja viranhaltijan, kuten kaikkien kansalaisten, edellytetään toimivan yhteisön ja yhteiskunnan sääntöjen, normien, määräysten, lakien ja hyvän tavan mukaisesti ilman, että tätä seurattaisi erikseen. Seuranta toteutuu henkilöiden kohtaamisissa, ryhmien ja yhteisöjen toiminnassa, palautteissa ja osana toimintaan liittyviä palaute- ja kehityskyselyitä.

2. Miten Eettinen Kanava ja muut nykyiset prosessit koskevat luottamushenkilöiden toimintaa?

Vastaus: Espoon kaupungin eettiset periaatteet ja niihin liitetty käytännön toimintatavat ja prosessit peilaavat koko kaupungin arvopohjaa. Ne on koottu ja kirjattu tiivistetysti valtuuston päättämästä Espoo-tarinasta, kaupunkikonsernin ohjeista sekä laeista ja asetuksista. Periaatteet koskevat luottamushenkilöitä ja niissä myös mainitaan, että ne ”määrittävät asemasta tai työtehtävistä riippumatta kaikkien luottamushenkilöidemme, johtajiemme, viranhaltijoidemme ja työntekijöidemme tapaa toimia”.

Kaupunki perusti eettisen kanavan helpottaakseen epäillyistä ja havaituista väärinkäytöksistä ilmoittamista, sekä käytännön avuksi ilmoitusten luottamuksellisessa vastaanottamisessa ja käsittelyssä lain edellyttämällä tavalla. Kanava otettiin käyttöön joulukuussa 2021. Asian taustalla on EU-direktiivi, joka koskee rikkomuksista ilmoittavien henkilöiden suojelua (ns. Whistleblower-direktiivi). Suomessa tähän liittyvä kansallinen lainsäädäntö, ilmoittajansuojelulaki (1171/2022) astui voimaan 1.1.2023. Laki edellyttää, että Espoon kaupungin kokoisella julkisyhteisöllä on sisäinen ilmoituskanava, jossa on voitava ilmoittaa kirjallisesti tai suullisesti. Lain mukaan Espoon kaupungin on annettava siihen työ- tai virkasuhteessa oleville henkilöille mahdollisuus tehdä ilmoitus sisäisen ilmoituskanavan kautta.

3. Onko tarvetta tehdä erillisiä eettisiä ohjeita luottamushenkilöille?

Vastaus: Ei ole. Katsomme, että kaupungin nykyiset eettiset periaatteet koskevat luottamushenkilöitä ja ohjaavat heidän työtään ja toimintaansa kuten kaupungin viranhaltijoita ja työntekijöitäkin. Luottamushenkilöiden toiminnan keskiössä eettisten periaatteiden osalta on se, että jokaisella on oikeus vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen, eikä häirintä ja epäasiallinen kohtelu ole sallittua. Tätä korostaakseen kaupunginhallitus on 1.11.2021 hyväksynyt ”Arvostava vuorovaikutus ja häirintätapausten käsitteleminen luottamustoimielimissä” -ohjeen, johon liittyyää

toimintamallia on koulutettu ja otettu käyttöön toimielinten noudatettavaksi, linkki: [Kaupunginhallitus Pöytäkirja 01.11.2021/Pykälä 375 | Dynasty tietopalvelu : Espoon kaupunki](#)

4. Onko tarvetta kehittää seurantaa? Esimerkiksi:

4.1 Eettinen Kanava luottamushenkilöille

Vastaus: Ei ole tarvetta. Kaupunginhallituksen hyväksymään yllä mainittuun ohjeistukseen koskien luottamushenkilöiden häirintätapauksia on sisällytetty toimintaohjeet tilanteiden käsittelyä varten.

4.2 vuosittainen arviointi ja raportointi luottamushenkilöiden eettisten velvoitteiden toteutumisesta

4.3. säännöllinen koulutus ja keskustelufoorumi luottamushenkilöille eettisistä kysymyksistä Lisäksi, vastaava Eettinen Kanava on joissakin kunnissa avattu myös asukkaiden käyttöön:

Vastaus: Katsomme, ettei ole tarvetta kehittää uusia prosesseja. Yllä mainitussa ohjeessa on mm. kuvattu seurantaa ja annettu toimintaohjeita, sekä korostettu myös oma- ja yhteisvastuuta sekä kannustettu avoimuuteen, keskusteluun, välittämiseen ja puuttumiseen. Lisätietoa: [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunta | Espoon kaupunki](#)

Kaupunki kouluttaa luottamushenkilöitään myös muilla tavoin, jolloin asiayhteydestä huolimatta mukana on lähes aina eettiseen ja vastuulliseen toimintaan liittyviä yleisempiä ja täsmällisempiä aiheita.

Luottamushenkilöille järjestetään esimerkiksi korruptionvastainen koulutus tammikuussa 2026 ja ensi kevääälle on myös jo aikataulutettuna hallitusjäsenenä toimimiseen liittyvä koulutus.

5. Mitä kautta espoolaiset voivat tällä hetkellä ilmoittaa väärinkäytöksistä ja onko nykyinen malli toimiva?

Vastaus: Nykyinen malli on nähdäksemme toimiva. Suomessa useilla viranomaisilla kuten verottajalla on ilmoituskanavia, joiden kautta kansalaiset voivat ilmoittaa väärinkäytöksistä tai epäkohdista. Lisäksi on olemassa keskitetty ulkoinen, valtioneuvoston oikeuskanslerin ylläpitämä ilmoituskanava, johon ilmoituksen voi tietyissä tilanteissa tehdä. Tästä kanavasta ilmoitukset siirretään ulkoisina ilmoituskanavina toimivien valvontaviranomaisten käsiteltäviksi. Ilmoituksia voidaan tehdä Euroopan unionin tai kansallisen oikeuden rikkomisista, jotka ovat rangaistavia, voivat johtaa seuraamusmaksuun tai jotka voivat vakavasti vaarantaa yleisen edun toteutumista.

Ilmoituksia voidaan tehdä seuraavilla aloilla havaituista väärinkäytöksistä:

- julkiset hankinnat lukuun ottamatta puolustus- ja turvallisuushankintoja
- finanssipalvelut, -tuotteet ja -markkinat
- rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen
- tuoteturvallisuus ja vaatimustenmukaisuus
- liikenneturvallisuus
- ympäristönsuojelu
- säteily- ja ydinturvallisuus
- elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuus sekä eläinten terveys ja hyvinvointi
- Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 168 artiklassa tarkoitettu kansanterveys

- kuluttajansuoja
- yksityisyyden ja henkilötietojen suoja
- verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuus.

Lisäksi ilmoituksia voidaan tehdä

- Euroopan unionin varainhoitoa tai menojen toteuttamista tai unionin tulojen tai varojen keräämistä koskevien sääntöjen rikkomisesta
- avustusten tai valtiontukien myöntämistä, käyttämistä tai takaisinperintää koskevien sääntöjen rikkomisesta.
- kilpailusääntöjen rikkomisesta
- yritysten ja yhteisöjen verosääntöjen rikkomisesta tai järjestelyistä veroetujen saamiseksi
- kuluttajan suojaamiseksi säädetyn lainsäädännön rikkomisesta.

6. Olisiko tarpeen toteuttaa Eettinen Kanava myös asukkaille?

Vastaus: Emme katso tätä tarkoituksenmukaiseksi, koska asukkaat voivat jo nyt hyödyntää yllä mainittua keskitettyä valtioneuvoston oikeuskanslerin ulkoista ilmoituskanavaa: <https://oikeuskansleri.fi/miten-ilmoitus-tehdaan>

Lisäksi asukkaille on kaupungin verkkosivulla palautepalvelu, jonne voi antaa palautetta tai kysyä kaupungin palveluista. Palautteita voi järjestelmässä antaa kirjautumatta ja anonymisti, tai yhteystiedoilla. Myös kirjautumattomille palautteen antajille vastataan, mutta jatkokeskustelua ei päästä käymään. Linkki: [Palautepalvelu | Espoon kaupunki](#)

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 24.11.2025 § 345

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginjohtaja Mykkänen Kai

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Minna Nurmisen ym. 15.9.2025 jättämään valtuustokysymykseen Espoon kaupungin luottamushenkilöiden eettisten periaatteiden seurannasta ja mahdollisesta eettisestä kanavasta kuntalaisille, ja toteaa kysymyksen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Kaupunginhallitus:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustokysymys Miten Espoossa tällä hetkellä seurataan, että luottamushenkilöt noudattavat eettisiä periaatteita ja miten Eettinen Kanava ja muut nykyiset prosessit koskevat luottamushenkilöiden toimintaa? Onko tarvetta tehdä erillisiä eettisiä ohjeita luottamushenkilöille ja onko tarvetta kehittää seurantaa?

Tiedoksi